

Verslag Onderwijsbestuur 31 mei 2023

Tijdstip: 11:00 – 13:00 uur
Locatie: Academiegebouw – Faculty Club Dining Room (hybride)

Aanwezigen: Ton Liefwaard (voorzitter), Wilko Gruizinga, Jean-Pierre van der Rest, Julie Külsen, Armin Cuyvers, Nard Willemsen, Niels van de Ven, Esther Huiskers, Peter van Es, Bastiaan Rijpkema (online), Danielle Chevalier (online), Emma Engelen en Emma Pellegroni (verslag).

Afwezig met bericht van verhindering: Matthias Haentjens, Sigrid van Wingerden.

2. Verslag vergadering 18 januari 2023

Naar aanleiding van het verslag benoemt Ton Liefwaard dat er verschillende voorstellen in het onderwijsberaad zijn gekomen voor Comenius-aanvragen rondom de international humanitarian law clinic. De facultair overstijgende betekenis van voorstellen schijnt van belang te zijn.

3. Mededelingen en stand van zaken

Update Implementatie Kernvisie

Ton Liefwaard geeft aan dat in gesprek is gegaan met de wetenschappelijk directeuren over de 10 EC-kwestie. Ondanks de situatie omtrent het faculteitsbestuur, willen de wetenschappelijk directeuren de kernvisie zoveel mogelijk door laten gaan. Hierbij is goede hoop dat de kernvisie relatief op planning kan blijven, maar hierbij zijn natuurlijk wel uitdagingen.

Bastiaan Rijpkema geeft aan dat de kernvisie vandaag in een ander kader zal worden besproken dan voorgaande vergaderingen. Afgelopen week zijn rondetafelgesprekken gehouden waarbij de thema's van de kernvisie werden besproken. Ondanks de situatie met het faculteitsbestuur zijn er veel dingen die wel door kunnen gaan. Zo gaat het team van Bastiaan Rijpkema door met bepalen bij welk jaar welk niveau vaardigheden bereikt moet zijn, en gaat het team van Rogier Kegge door met onderzoek naar de vakken die nodig zijn in een palette van activerend onderwijs. Er zijn ook zaken die waarschijnlijk wel vertraging oplopen. Dit komt neer op drie beslispunten: (1) het 10 EC-vraagstuk, (2) de inzet van extra middelen voor docenten (met de intensivering van schrijfpodochten en nakijkwerk) en (3) de inzet van docenten vier.

Met het faculteitsbestuur is hierover gesproken. Voor de laatste twee punten, die zien op begrotingstechnische kwesties, zijn oplossingen te bedenken. Hier kan iets meer ruimte in worden genomen bij de opstelling van de begroting omdat hier later wijzigingen aan toegevoegd kunnen worden. Het beslispunt rondom de 10 EC-kwestie ligt ingewikkelder, omdat dit voor de zomer al tot een eind had moeten komen volgens het oorspronkelijke tijdsplan. De ambitie is om dit vraagstuk niet te lang uit te stellen. Medio juni kan Ton Liefwaard hopelijk meer duidelijkheid verschaffen omtrent het nieuwe tijdsplan.

Ton Liefwaard geeft aan dat uit gesprek met wetenschappelijk directeuren is gebleken dat het niet onhaalbaar lijkt om nog voor de zomer stappen te zetten. De wetenschappelijk

directeuren zien een belangrijke rol weggelegd voor zichzelf in het oplossen van dit vraagstuk en verwachten hier gezamenlijk uit te komen. In het kort komt de lijn van de wetenschappelijk directeuren neer op kijken naar wat haalbaar is zonder koste wat kost de situatie door te drukken.

JPAO (indien aan de orde)

Jean-Pierre van der Rest vertelt dat twee jaar geleden het project Leiden Law Academy is begonnen, wat de nieuwe naam van het juridisch postacademisch onderwijs zou worden. JPAO is een afkorting die enerzijds kan worden gebruikt als merknaam, en anderzijds als soortnaam. Er is een tijdje getwijfeld over het daadwerkelijk lanceren van de Leiden Law Academy en hoe dat dan wordt gedaan. Het laatste halfjaar is veel bereikt op dit gebied; er is een soft launch gedaan en er is een website toegevoegd aan de universitaire website. Leiden Law Academy gaat steeds meer gebruikt worden. Er is voor gekozen om niet in één keer over te stappen op de nieuwe naam, omdat er waarde zit in de merknaam JPAO en vanwege enkele praktische zaken. Zo is het wijzigen van de facturerings- en inschrijvingssystemen vrij prijzig. De soortnaam is nu dus JPAO, het merk waarmee dat wordt gedaan is Leiden Law Academy. Beide woorden worden gebruikt en langzamerhand zal JPAO worden vervangen door LLA.

Advanced Masters (indien aan de orde)

Matthias Haentjens is niet aanwezig om ontwikkelingen op dit punt toe te lichten. Hij legt zijn functie als voorzitter KVAS neer. Eric de Brabandere zal deze functie overnemen en vanuit die hoedanigheid bij het Onderwijsbestuur aansluiten.

ChatGPT

Niels van de Ven vertelt dat een projectteam is samengesteld dat samen met de Examencommissie en beleidsmedewerkers mee zal denken over de ontwikkelingen op het gebied van ChatGPT. Op de langere termijn zal een beleidsnotitie worden gemaakt over de manier waarop de faculteit moet omgaan met ChatGPT. Vanuit het onderwijs en de organisatie hieromtrent is nu al behoefte aan duidelijkheid op dit gebied. Een dezer weken zal daarom een korte one-pager worden verstuurd. Hierin komt in ieder geval te staan dat het gebruik van ChatGPT als fraude wordt gezien en behandeld, niet als plagiaat. Verder is een video opgenomen met informatie over ChatGPT, wat het is, wat het je kan brengen en waar je op moet letten. Ook vanuit LLInC zijn verschillende notities gemaakt over hoe schrijfp opdrachten kunnen worden ingericht om gebruik van ChatGPT tegen te gaan.

Nard Willemsen vult aan dat er een interfacultaire groep is die contact heeft met andere faculteiten over hoe de ontwikkelingen van ChatGPT daar wordt aangepakt. Op deze manier kunnen ervaringen en informatie onderling worden uitgewisseld.

Jean-Pierre van der Rest geeft aan dat bij zijn afdeling een bespreking is geweest over het nakijken van scripties. Er is een bepaalde functie op Brightspace waarmee kan worden achterhaald hoe groot de kans is dat bepaalde stukken door ChatGPT zijn geschreven. Deze knop staat nu 'uit' op Brightspace. Jean-Pierre van der Rest vraagt of dit een bewuste (beleids)keuze is. Niels van de Ven reageert dat hij dit niet zeker weet en dit nader zal uitzoeken. Niels van de Ven geeft aan dat het lastig is om aan te tonen dat gebruik is gemaakt van ChatGPT. Dit levert ook problemen op bij de examencommissie. Het gaat uiteindelijk vooral over aannames en vermoedens.

Julie Külsen beaamt dat het belangrijk is om te kijken hoe de faculteit zich momenteel verhoudt tot het gebruik van ChatGPT bij tentaminering, maar vraagt zich ook af of bij het opstellen van beleid wordt meegewogen wat ChatGPT in het algemeen kan betekenen voor de wetenschap. Microsoft is bijvoorbeeld bezig met het ontwikkelen van AI-technieken die programma's als e-mail en MS Teams zouden veranderen. Niels van de Ven geeft aan dat eerste insteek ziet op tentaminering, maar dat de AI in de bredere context ook meespeelt. Dit ligt echter meer bij centraal, facultair gezien is die expertise er niet.

Julie Külsen vraagt naar verhouding tussen facultair en universitair bij de opstelling van het dossier. Niels van de Ven geeft aan dat hierin nog een balans wordt gezocht, nu dit een onderwerp is dat op alle faculteiten wordt ervaren. Nard Willemse vult aan dat ChatGPT en andere *disruptive innovations* in ieder geval op de agenda staan bij centraal.

Armin Cuyvers geeft aan dat bij ChatGPT niet alleen moet worden gedacht aan fraudepreventie, maar ook aan hoe dit kan worden geïntegreerd in de vaardighedenlijn. Ook stelt hij voor een tweetrap in te bouwen bij verdenkingen dat gebruik is gemaakt van ChatGPT, een student kan dan worden gevraagd het stuk mondeling toe te lichten. Peter van Es vult hierop aan dat dergelijke tussenbegeleiding er bij scripties nu natuurlijk al is, maar nog niet bij andere schrijfpodochten.

Julie Külsen stipt aan dat veel studenten niet direct zullen kopiëren en plakken uit ChatGPT, maar dit zullen gebruiken ter inspiratie en vervolgens omzetten in hun eigen woorden. In hoeverre kan dat worden gezien als fraude? Of is dit juist een wenselijke aanpak? Armin Cuyvers geeft aan dat dit weer snijvlakken heeft met de vaardighedenlijn.

Ton Liefwaard concludeert dat het belangrijk is om op het gebied van ChatGPT zowel te kijken wat op de korte als de lange termijn nodig is.

4. Accreditatie juridische opleidingen

Laura Buissink geeft een presentatie waarin zij de heraccreditatie van juridische opleidingen nader toelicht. Deze heraccreditatie zal plaatsvinden van 10 tot 12 juni 2024.

De komende tijd zal de samenstelling van het panel worden afgerond. In de loop van juni komen per opleiding startgesprekken met de opleidingsdirecteuren. Op 23 juni zal een plenaire bijeenkomst met het evaluatiebureau, de procescoördinator en de secretaris plaatsvinden. Het idee is dat de concept-zelfevaluaties nog voor de zomer in de steigers staan. Ook zal een startgesprek plaatsvinden over het studentenhoofdstuk. Hierover heeft Laura Buissink contact met Emma Engelen en Julie Külsen.

Het kernpanel heeft aangegeven dat het te veel werk is om alle 150 scripties te herbeoordelen, vandaar dat wordt gesproken over de inzet van referenten. Er wordt gekeken naar de mogelijkheid om mensen uit te wisselen binnen het cluster. Dit is toegestaan zolang het geen één op één uitwisseling is. Jean-Pierre van der Rest vraagt hier of het gaat om de beoordeling van de scripties of de beoordeling van de beoordeling. Laura Buissink beantwoordt dat het gaat over en beoordeling van de beoordeling.

Na de zomer zullen verdere vervolgstappen worden genomen, te beginnen met het schrijven van de zelfevaluaties in het informeren van stakeholders via een save the date. Van januari tot

maart 2024 zullen voorbereidingsbijeenkomsten plaatsvinden. Na het locatiebezoek van 10 tot 12 juni 2024 zal een rapport worden opgesteld, welke definitief dient te zijn in september 2024. Voor 1 november 2024 wordt de aanvraag van heraccreditatie door het College van bestuur gedaan.

Ton Liefwaard geeft aan dat wij in het cluster de laatste faculteit zijn. Het is daarom goed om contact te houden met de andere twee faculteiten en hun ervaringen mee te nemen.

Laura Buissink geeft aan dat aan de opleidingsdirecteuren wordt gevraagd of zij hun ogen kunnen openhouden voor eventuele referenten. Ton Liefwaard stelt voor dit via de wetenschappelijke directeuren te vragen. Armin Cuyvers oppert een quotum van twee referenten per instituut.

Esther Huiskers vraagt om een indicatie van de tijdsbesteding aan de accreditatie. Laura Buissink denkt dat tegen de datum van het locatiebezoek aan er zeker wel een dag per week voor moet worden gerekend. Bij de zelfevaluaties, de proefvisitatie, etc. is inhoudelijke input nodig meestal wordt een woord gedaan door het opleidingsmanagement. Ton Liefwaard geeft aan dat het handig is om concrete data in de agenda te zetten zodat hieromheen kan worden gepland en geeft aan dat veel waarde wordt gehecht aan bereikbaarheid en flexibiliteit op de momenten dat dit nodig is.

5. Track GMD

GMD staat voor Governance of Migration and Diversity. Het oorspronkelijke idee was dat dit een afstudeervariant zou worden, maar dit mocht niet op deze manier worden ingediend. Daarom wordt het nu een track onder de afstudeerrichting European Law.

Armin Cuyvers vertelt dat de track GMD een samenwerking met de LDE betreft. Aangezien aan dit thema veel juridische kanten zitten, is het idee dat 35 juridische EC in Leiden worden aangeboden, en dat de andere 25 EC uit algemene vakken zal bestaan die worden aangeboden door de LDE-partners. Er is een vergelijkend onderzoek gedaan bij andere instellingen en bij de arbeidsmarkt en hieruit klinken positieve geluiden. Het break-even-punt ligt op 15 studenten. Er is weinig risico op canniblisering, omdat het een interdisciplinaire en vrij unieke track is. Idealiter ontwikkelt de track zich in de komende jaren door tot een aparte master.

Laura Buissink vult hierop aan dat onderzoek is gedaan naar de organisatorische implicaties van de track GMD. Hierover zijn gesprekken geweest met een soortgelijke track bij de faculteit van geesteswetenschappen en met de Examencommissie. Het OIC acht de track organisatorisch gezien haalbaar, al zal hierbij wel een schaduwregistratie moeten worden bijgehouden omdat de vorm van de track onder uSis niet mogelijk is. Aangezien de samenwerkingspartners ook Examencommissies hebben, moet in de OER worden opgenomen dat voor bepaalde onderdelen van de track de andere Examencommissies en OER-en toepasselijk zullen zijn. Uit de ervaring van andere tracks blijkt dat de gedeelde Examencommissie niet tot problemen leidt. Julie Külsen kaart aan dat het wel van belang is dit goed te communiceren naar studenten toe.

Ton Liefwaard ziet de wens om op lange termijn een eigen afstudeerrichting van de track GMD te maken. Ook geeft hij aan dat de variant van samenwerking die hier plaatsvindt de faculteit en universiteit ontstijgt, en ziet dit als de toekomst van het onderwijs. Het is een mooie gelegenheid om te kijken hoe dit werkt en wat we hier als faculteit van kunnen leren.

Armin Cuyvers wil nog een laatste bestuurlijke kwestie op dit gebied aandragen. Studenten zullen uiteindelijk de 60 EC's toegekend krijgen vanuit Universiteit Leiden, de vraag is daarom hoe dit zal worden gepubliceerd met het oog op het gesloten beurzensysteem. Ton Liefwaard geeft aan dit punt volgende week bij een vergadering van de werkgroep interdisciplinair onderwijs mee te nemen.

6. Diploma uitreikingen masteropleidingen

Vanuit afdeling Criminologie is een vraag gekomen over maandelijkse diploma-uitreikingen voor de masters. Er is destijds besloten dat een moment om een diploma aan studenten uit te reiken belangrijk is en dit gebeurt nu elf keer per jaar. De praktijk leert dat de maandelijkse uitreikingen in een aantal periodes in het jaar erg rustig zijn. Is het geen idee om het aantal momenten wat terug te schroeven?

Armin Cuyvers geeft aan dat dit een afweging is tussen efficiëntie en studentenbelang. Peter van Es vertelt dat de uitreikingen voor hem als docent een kleine moeite zijn, voor de werkdruk van docenten hoeft het wat hem betreft niet worden verminderd. Esther Huiskers merkt op dat de uitreikingen in de dalmomenten wellicht kunnen worden teruggeschroefd naar een zesweekse termijn. Armin Cuyvers geeft aan dat een andere oplossing zou zijn om een aantal momenten eruit te halen. Danielle Chevalier zegt dat er vanuit de master Law & Society één ceremonie per jaar is met alle festiviteiten eromheen en dat tussendoor het diploma kan worden opgestuurd. Bij de andere advances masters gaat dit ook zo.

Ton Liefwaard concludeert dat er vanuit het OWB geen urgentie wordt gevoeld om dit punt grootschalig op te pakken en te veranderen.

Esther Huiskers vraagt in dit kader of er voor de bachelors niet op twee momenten in het jaar een uitreiking kan worden georganiseerd. Dit was ooit het idee, maar is een beetje stil komen te liggen. Ton Liefwaard geeft aan dat hier achter de schermen nog aan wordt gewerkt.

7. Instroomproces Masters

Armin Cuyvers geeft aan dat de instroom bij de diverse afstudeerrichtingen van de master Rechtsgeleerdheid moeilijk te voorspellen is, en dat dit soms pas bij het eerste onderwijsmoment kenbaar is. Om dit beter in kaart te brengen, is een ongoing overzicht gemaakt dat Wilko Gruizinga coördineert samen met het OIC en Marketing & Communicatie. Hierbij is geïnventariseerd welke stappen er worden gezet wanneer een student zich aanmeldt voor een opleiding. De conclusie op de vraag hoe eerder in kaart kan worden gebracht hoeveel studenten zullen instromen, is om de introductiebijeenkomst als haakje te gebruiken waar studenten zich apart voor kunnen inschrijven, los van de vaste termijnen waaraan het onderwijs is gekoppeld.

Julie Külsen vraagt of het gaat om alleen het aanmelden of dat het ook de bedoeling is dat studenten zich weer afmelden. Armin Cuyvers geeft aan dat het ook het afmelden betreft.

Emma engelen vraagt of de introductiebijeenkomsten verplicht zijn. Zo niet, dan kunnen studenten kiezen om zich niet aan te melden. Armin Cuyvers geeft aan dat dit verschilt per afstudeerrichting. Bij veel masters is het gekoppeld aan de eerste onderwijsbijeenkomst. Hij beaamt dat het goed is om te benadrukken dat studenten geacht worden hierbij aanwezig te zijn om te zorgen dat zoveel mogelijk studenten zich daadwerkelijk aanmelden.

Danielle Chevalier vult aan dat de master Law & Society dit door middels warmhoud-mails. Dit jaar is de introductiebijeenkomst verplaatst naar de eerste onderwijsweek, als dit te veel naar voren wordt getrokken komen minder studenten opdagen. In Delft hebben de opleidingen het eerste weekend voor de ontvangstweek een heel weekend waarin zij introductiemomenten hebben. Armin Cuyvers geeft aan dat de eerste onderwijsweek inderdaad het aangewezen moment voor introductiebijeenkomsten zal blijven, maar dat de communicatie over deze bijeenkomsten naar voren zal worden getrokken. Esther Huiskers is geïnteresseerd om meer informatie te ontvangen, maar ziet geen behoefte om dit systeem te introduceren bij de fiscale opleidingen omdat het probleem hier qua omvang een stuk beperkter is dan bij rechtsgeleerdheid.

Ton Liefwaard geeft aan benieuwd te zijn naar de ervaringen. Geruststellend om te horen dat er veel hieraan gebeurt.

8. Rondvraag

Wilko Gruizinga geeft nog een korte update over de meest recente ontwikkelingen omtrent de inschrijving voor tentamens. De Examencommissie heeft een uitspraak gedaan over een propedeusestudent die zich niet had ingeschreven voor een tentamen en hier pas de dag voor het tentamen achter kwam. De student is alsnog naar de tentamenlocatie gegaan en heeft van de docent het tentamen mogen maken. De vraag is of de docent dit zelf kan bepalen of niet. De student is bij de Examencommissie in het gelijk gesteld en het cijfer is via uSis geregistreerd. Om soortgelijke situaties te voorkomen zijn alle propedeusestudenten nu ingeschreven voor de tentamens, zij hebben hiervan een mail ontvangen. Het is nog onduidelijk wat dit verder zal betekenen.

Peter van Es sluit – namens de leden van het Onderwijsbestuur – af met een persoonlijk dankwoord aan Ton Liefwaard voor zijn inzet in het Faculteitsbestuur en als voorzitter van het Onderwijsbestuur.

9. Sluiting vergadering

De vergadering wordt gesloten.